

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-373

30.4.2024

Jernbanepersonalets Forsikring Gjensidig

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på campingvogn – svik ved tegning – særlige forhold? – fal. § 4-1, jf. § 4-2.

Sikrede tegnet forsikring på sin campingvogn med spikertelt 9.8.23. Ved avtaleinngåelsen ble det opplyst at campingvognen stod plassert på K. Camping. Den 29.9.23 meldte sikrede om vannskader på campingvognen etter ekstremværet "Hans". I forbindelse med foretakets utredning av saken fremkom det at sikrede kjøpte campingvognen 24.7.23, og at hun var kjent med at det var mye vann i K. fjorden på tegningstidspunktet. Foretaket avslo kravet og anførte at det var utvist svik ved avtaleinngåelsen ved at sikrede bevisst hadde fortiet opplysninger om at campingvognen stod i direkte fare for å bli rammet av flom. Sikrede bestred at hun hadde opptrådt svikaktig, og viste til at foretaket var kjent med vognens plassering og den pågående flommen ved avtaleinngåelsen. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde brutt den selvstendige opplysningsplikten. Nemnda viste i den forbindelse blant annet til at verken plasseringen av campingvognen eller uværet, kunne regnes som så spesielle forhold at det ikke kunne forventes at foretaket spurte om det.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under kjøretøyforsikringen, og spørsmålet om foretaket er fri for ansvar og kan si opp den løpende forsikringsavtalen pga. svik ved avtaleinngåelsen fal. § 4-2, jf. § 4-1 og § 4-3.

Sikrede kontaktet foretaket 9.8.23 for å forsikre campingvogn med spikertelt/platting. Hun forklarte under samtalen at campingvognen stod på K. Camping i K. kommune.

Sikrede meldte 29.9.23 om skade på campingvognen/plattingen med skadedato 11.8.23 og ga følgende beskrivelse:

Ekstremværet Hans gjorde at fjorden steg, og da kommet vannet ca 6/8 cm over plattingen ved campingvognen. Dette har resultert i at plattingen buler og blitt ujevnt, særlig på venstre side. Naboen mener at jeg også da må ha fått vannskade i isolasjonen på gulvet i spikerteltet. Gulvet i spikerteltet har blitt endel skjevt, heller mot plattingen. Vannet må ha vasket bort noe av grunnen.

Foretaket anmodet en ekstern utreder om å undersøke om skaden kunne ha inntruffet før tegningstidspunktet, samt innhente en forklaring på årsaken til at campingvognen ikke ble forsikret på et tidligere tidspunkt.

Utreder gjennomførte samtale med sikrede 11.10.23. Under samtalen opplyste sikrede at hun hadde kjøpt campingvognen 24.7.23 for kr 80 000. Sikrede forklarte videre at hun ble opptatt av å tegne forsikring 9.8.23 i tilknytning til at det ble oppdaget mye vann i K. fjorden. Hun ble kjent med dette gjennom tekst og bilder av flommen på campingplassens hjemmeside. Her fremgikk det også at vannet var på retur morgenen 11.8.23, hvilket var årsaken til at sikrede oppga skadedato 11.8.23:

Forsikringstaker ble gjort kjent med at ifølge Facebook siden til campingen fremgikk den 12.08.2023, at "vannet har gått ned over en meter de siste to dagene". I så fall måtte jo vannet ha vært på retur før 11.08.2023. Hun svarte at da må jo flomtoppen uansett ha vært etter hun fikk tegnet forsikring, og at hun derfor var ute i "grevens tid". Ca. klokken 15 den 09.08.2023 var hun ferdig med samtalen med forsikringsselskapet, og hadde fått bekreftet at forsikringen var iverksatt.

Hun ble også gjort kjent med at uværet begynte allerede den 06.08, - at K ...kommune skrev på sine hjemmesider at de patruljerte områder allerede 07.08. Likeså var det sendt ut rødt farevarsel allerede mandag 07.08 for flere kommuner i området, og mange steder var folk evakuerte fra hjemmene sine, og veier var stengt. Således kan jo vannet ha hatt "en topp" allerede før hun tegnet forsikring.

Hun forklarte at hun ikke hadde noen indikasjoner på at flomtoppen var før 11.08. Hun mener derfor hun fikk tegnet forsikring før skadene oppstod. At hun skrev 11.08. kl. 00:15 i skademeldingen skyldes kun at hun måtte skrive når hun antok skaden skjedde. Hun var der ikke selv, og har basert seg på hva hun fikk høre av blant annet R...og K.... På spørsmål bekreftet hun at hun i hele perioden fulgte med på nyhetene om vannet steg eller ikke. Likeså hadde hun kontakt med svigersønnen ... som var på hytta 4 mil lengre nord ved samme fjord.

Forsikringstaker ble spurt hvorfor hun ikke tenkte tanken på å tegne forsikring tidligere, når nyhetene om uværet "Hans" hadde holdt på helt siden søndag 06.08.2023. Hun tenkte at toppen kom senere, og skjønner at hun har vært ute i "grevens tid". Hun hadde også spurt naboer og tidligere eier, og alle opplyste at vannet aldri tidligere år har nådd de plassene som lå nærmest vannet. Forsikringstaker er 100% sikker på at hun tegnet forsikringen i tide, og at det var før vannet kom over plattingen hennes.

Forsikringstaker ble videre spurt om hvorfor hun tegnet forsikring så sent hvis hun var klar over at flommen kanskje ville komme til å skade vogn og spikertelt. Hun forklarte at hun ser at det kan virke snodig, og innrømmer at hun kan ha tenkt tanken om at hun sannsynligvis vil kunne trenge forsikringen hvis vannet kom høyere. At det var en medvirkende årsak til at hun ville tegne forsikring akkurat den 09.08.2023 er derfor nærliggende.

Sikrede oversendte samme dag flere bilder av flommen hentet fra ulike sosiale medier. I et innlegg på campingens Facebook-gruppe 8.8.23 fremgikk det at "Vannet ventes å stige med 2 meter". Innehaveren av K. camping la i tillegg ut et innlegg 9.8.23 hvor det sto at "ventet stigende vann stand i K ... så vi oppfordrer folk om å være forsiktige nede ved fjorden, vi har stengt di nedre Bobilplassene ...". Ett av de andre bildene viste at vannet hadde nådd opp til gresskanten ved plattingen 9.8.23 og under/over plattingen 10.8.23. I utredningssammendraget fra 12.10.23 ble det videre notert følgende:

Resultater og vurderinger

Forsikringstegningen 09.08.2023

...

Forsikringstaker var således klar over, - og kunne forvente at en skade ville kunne oppstå på det tidspunktet hun tegnet forsikringen. Det er ikke funnet bevis på at skaden hadde oppstått før tegningstidspunktet. Både bilder og uttalelser tilsier at flomtoppen, og da vannet nådde hennes platting, - må ha vært etter tegningstidspunktet.

...

Oppsummering

...

I inneværende sak har hun avventet å sende kravet i vel 7 uker. Hvorfor hun valgte å utsette dette vites ikke, og notatskriver finner ingen grunn til å spekulere ytterligere ved dette. Hun var klar over flommens utvikling, og har erkjent at det var i "grevens tid" hun rakk å tegne forsikringsdekningen. Hun innrømmer at: "hun kan ha tenkt tanken om at hun sannsynligvis vil kunne trenge forsikringen hvis vannet kom høyere", jf. referatet side 9, første avsnitt.

Foretaket besluttet 23.10.23 å avslå kravet om erstatning under henvisning til at sikrede hadde utvist svik ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-1, jf. § 4-2. Foretaket sa også opp forsikringsavtalen

med to ukers varsel, jf. fal. § 4-3. Det ble vist til at sikrede bevisst hadde brutt opplysningsplikten ved å ikke informere foretaket om den overhengende risikoen for skade, og at det var årsakssammenheng mellom bruddet og skadetilfellet:

I følge FAL§ 4-1 første ledd tredje punktum skal imidlertid forsikringstakeren også av eget tiltak, gi opplysninger som særlige forhold som han eller hun må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen. Med formuleringen "særlige forhold" betyr forhold utenom det vanlige, og som man ikke kan regne med at selskapet skal stille spørsmål om. I dette tilfellet hadde ekstremværet Hans kommet til området den 06.08.23. K. kommune hadde sendt ut rødt farevarsel og opplyst at vannmengden ville forventes øke med to meter den 08.08.23. Varslet ble gjentatt i innlegg på campingens private Facebook gruppe den 08.08.23 og 09.08.23. Vi mener at dette er såpass store avvik fra et normalt tilfelle hvor det skal tegnes forsikring på en campingvogn, at dette utgjør et "særlig" forhold som må opplyses av forsikringstaker.

Saken reiser spørsmål om du måtte forstå at dette vill ha en vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen. Du har i samtale med utreder innrømt at du var ute i "grevens tid" da du tenkte tanken at du sannsynligvis ville kunne trenge forsikringen hvis vannet kom høyere. Ut fra de opplysningene du hadde om flommen den 09.08.23 og at annet var forventet å stige, må det legges til grunn at du var kjent med den overhengende risikoen for at skade ville kunne oppstå innen kort tid.

Neste spørsmål er om du måtte være klar over at opplysningene om disse særlige forhold ville ha vesentlig betydning for selskapets risikovurdering. Risikoen for skader ved oversvømmelser/flom er alminnelig kjent. En overhengende flomfare vil ha betydning for risiko for skade på både campingvogn og spikertelt, samt hva dette vil koste å reparere/gjenoppføre. Vi mener at du måtte forstå at dette kunne ha vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen både med hensyn til premiebeløp og hva du kunne ha fått forsikret.

JBf er av den oppfatning at den selvstendige opplysningsplikten er brutt, ved at du på tegningstidspunktet bevisst har fortiet at campingvognen med spikerteltet sto i direkte fare for å rammes av flom, jf. FAL§ 4-1 første ledd tredje punktum.

Etter FAL§ 4-2 første ledd er selskapet uten ansvar dersom forsikringstakeren svikaktig har forsømt opplysningsplikten og det har inntruffet et forsikringstilfelle. Ut fra JBfs vurdering om din kunnskap om den stigende flommen på tegningstidspunktet, mener vi at du måtte forstå at de uriktige opplysningene ville få betydning for risikovurderingen. Det er vanskelig å se noen annen grunn til at opplysningene ble holdt tilbake enn ønske om å oppnå en forsikringsavtale som du ellers ikke ville fått. Videre er det årsakssammenheng mellom bruddet og den meldte skaden. Med korrekte opplysninger ville ikke selskapet ha tilbudt forsikring når det var forventet at skade ville oppstå.

JBf har på bakgrunn av det ovennevnte derfor besluttet å avslå ditt erstatningskrav i sin helhet.

Sikrede bestrider at det er utvist svik ved avtaleinngåelsen. Sikrede kontaktet 9.8.23 foretaket og forklarte at hun hadde kjøpt en campingvogn som lå flott plassert ved vannet på K. Camping. Sikrede opplyste videre om den pågående flommen i området. Hun påpekte at det var mye vann i fjorden, men at det aldri hadde kommet så mye vann at det hadde gått opp til plattingen (som har vært der de siste 18 årene).

Siden vognen ikke var registrert, måtte sikrede også oppgi chassisnummeret på vognen for å få tegnet forsikringen. Da sikrede fikk tilgang til dette, ringte sikrede foretaket tilbake, og det ble bekreftet at forsikringen var iverksatt ca. kl. 14.53. Sikrede uttalte at det var i "grevens tid" hun rakk å ordne forsikringen denne dagen siden hun antok at kontoret stengte kl. 15.00. At forsikringspremien var lav, er heller ikke noe sikrede avgjør.

Sikrede opplever det derfor som ekstremt belastende at foretaket fremsetter påstander som sikrede hverken husker eller det har blitt skrevet noe om. Sikrede la aldri skjul på at det var et ekstremvær på gang, og utfallet visste ingen på dette tidspunktet. Hva sikrede skal ha fortiet eller oppgitt uriktige opplysninger om fremstår dermed som uklart. Sikrede fikk inntrykk av at rådgiveren var klar over at den pågående flommen.

Forsikringsforetaket aviser ansvar og anfører at sikrede har forsømt sin selvstendige opplysningsplikt ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-2, jf. § 4-1. Som konsekvens kan foretaket også si

opp forsikringen med to ukers varsel, jf. fal. § 4-3. I henhold til fal. § 4-1 første ledd tredje punktum skal forsikringstakeren av eget tiltak skal gi opplysninger om "særlige forhold" som han eller hun må forstå er av vesentlig betydning for foretakets vurdering av risikoen.

Formuleringen "særlige forhold" betyr forhold utenom det vanlige, og som man ikke kan forvente at foretaket stiller spørsmål om. I sikedes tilfelle hadde ekstremværet "Hans" kommet til området allerede 6.8.23. Kommunen sendte blant annet ut rødt farevarsel 8.8.23 og informerte om at vannmengden var forventet å øke med to meter. Varslet ble gjentatt i innlegg på campingplassens private Facebook-gruppe samme dag og dagen etter. Flomvarslene og den overhengende skaderisiko representerer såpass store avvik fra normalt tilfellet hvor det tegnes forsikring på campingvogn at dette utgjør et "særlig forhold" sikrede burde opplyst om, spesielt siden campingvognen lå rett ved vannkanten.

Sikrede var kjent med den høye vannstanden på tegningstidspunktet. Hun forklarte til utreder at hun fulgte med på nyheter og leste innlegg på Facebook-gruppen. Sikrede var også i kontakt med naboene på campingplassen før tegning. Det kan heller ikke utelukkes at sikrede var innom campingplassen samme dag som hun tegnet forsikring for å finne nøklene med chassisnummeret. Den selvstendige opplysningsplikten må derfor anses brutt ved at sikrede på tegningstidspunktet fortiet at campingvognen stod i direkte fare for å rammes av flom. Sikrede burde av eget tiltak forstått at hun skulle ha opplyst om at vannivået var forventet å stige.

Videre må sikrede ha forstått at disse opplysningene ville få betydning for foretakets risikovurdering. Det er vanskelig å se noen annen grunn til at opplysningene ble holdt tilbake enn ønske om å oppnå en forsikringsavtale som hun ellers ikke ville fått. Med korrekte opplysninger ville ikke foretaket ha tilbudt forsikring når det var forventet at skade ville oppstå innen nær fremtid. Rådgiveren har forklart at hun husker sikrede fordi hun ikke kunne oppgi på hvilken adresse vognen stod plassert. Hun googlet seg derfor selv frem til adressen. Ifølge rådgiveren var den pågående flommen heller ikke et tema i samtalen, selv om alle var ekstra oppmerksomme under "Hans" for å sikre at de riktige spørsmålene ble stilt.

Det er ikke noe krav om at foretaket burde ha vært kjent med spesielle forhold ved tegning, dersom sikrede har utvist svik, jf. fal. § 4-4 tredje punktum. Rådgiveren fikk inntrykk av at vognen ikke stod på førstelinje ved strandkanten og dermed ikke var i fare for å rammes av flommen. Dersom rådgiveren hadde fått kunnskap om at vognen stod ved vannkanten, ville forsikringen ikke ha blitt innvilget. Alternativt ville rådgiver ha stilt supplerende spørsmål og lagret dette i et avviksnotat.

For øvrig har rådgiveren opplyst at hun opprettet avviksnotater på andre lignende forsikringsprodukter samme dato som sikrede tegnet forsikringen. I de tilfeller hvor det har vært spesielle omstendigheter som har ført til at foretaket kunne påta seg risikoen med å innvilge forsikring under "Hans", ble dette altså registrert i et eget avviksnotat.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar for skaden som følge av svik ved avtaleinngåelsen, jf. fal. § 4-1 og § 4-2.

Det følger av fal. § 4-1 første ledd annet punktum at forsikringstaker ved tegning av forsikringen har plikt til å gi riktige og fullstendige svar på foretakets spørsmål. Det er uklart for nemnda hvilke spørsmål forsikringstaker ble stilt da avtalen ble inngått, og foretaket har ikke påberopt seg brudd på denne bestemmelsen. Nemnda forstår derfor saken slik at sikrede ikke ble spurt om campingvognens plassering i forhold til vannkanten ved avtaleinngåelsen.

I henhold til fal. § 4-1 første ledd tredje punktum skal forsikringstaker videre av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som han eller hun må forstå er av vesentlig betydning for foretakets vurdering av risikoen. Formuleringen "særlige forhold" refererer til forhold utenfor det vanlige, og som man ikke kan regne med at foretaket skal stille spørsmål om. Ifølge Ot.prp. nr. 49 (1988-89) s. 62-63 er den selvstendige opplysningsplikten et unntak for spesielle tilfeller, der det på den ene side må være klart for forsikringstakeren at opplysningen vil være av åpenbar betydning for foretakets risikovurdering, samtidig som det på den annen side dreier seg om et så spesielt forhold at det ikke kan forventes at foretaket vil spørre om det.

I dette tilfellet var campingvognen plassert ved vannkanten i en situasjon hvor uværet Hans hadde inntruffet og ført til økende vannstand. Verken plasseringen av campingvognen eller uværet Hans kan regnes som et så spesielt forhold at det ikke kunne forventes at foretaket spurte om det. Geografisk plassering er et spørsmål som gjelder alle faste gjenstander, og uværet Hans var på tegningstidspunktet et alminnelig kjent værphenomen. Situasjonen kan være annerledes ved lokale værforhold som foretaket ikke har oppfordring til å spørre om.

Foretaket anfører imidlertid at "Flomvarslene og den overhengende skaderisikoen representerer såpass store avvik fra normalt tilfellet hvor det tegnes forsikring på campingvogn at dette utgjør et "særlig forhold" sikrede burde opplyst om, spesielt siden campingvognen lå rett ved vannkanten". Nemnda forstår dette slik at foretaket mener opplysningsplikten gjelder det forhold at værphenomenet Hans allerede hadde materialisert seg på tegningstidspunktet, og at opplysningen ikke gjaldt selve værphenomenet, men denne risikoøkningen.

Nemnda behøver imidlertid ikke ta stilling til om den særlige opplysningsplikten også omfatter den situasjonen at en kjent risiko allerede hadde materialisert seg. Foretaket var klar over værphenomenet Hans og kunne enkelt ha sjekket både vognens plassering og hvordan været i området var på tegningstidspunktet. At det ikke gjorde dette, må være foretakets risiko.

Det foreligger etter dette ikke brudd på den selvstendige opplysningsplikten.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).